

J. JANEŽIČ:

Ustroj osnovnih šol drugje in pri nas.*

Šola preteklosti, ki žal pri nas še v bistvu živi, je razdelila učence v razrede po njihovi starostni dobi. Tako so bili in so učenci istih let vpisani v isti prvi razred, izvedba se le one, ki spadajo med takozvano abnormalno defektno deco. Najsrečnejši med njimi so potisnjeni v pomožno šolo in razred (tam kjer ti razredi niso), drugi manj srečni pa čakajo svojega duhovnega dneva, običajno v slabih razmerah, v katerih se jim njihov duh sploh ne more razviti.

Sistem Herbartove šole živi pri nas še zelo močno. Še danes smatrajo mnogi odločujoči in nadzorovalni faktorji, da razvoj učenca in njegov uspeh zavisi izključno od šole same, t. j. učenec se razvija v onem tempu, v katerem se v šoli dela in v oni smeri, v katero ga šola napoti, tako, da ta šola ne priznava principa spontanega in svobodnega razvoja učenca. Tako razdelitev nam je dala takozvane mešane (heterogene) razrede, v katerih seveda ne more postojati individualizacija (diferenciacija) pouka. V teh heterogenih razredih se pojavlja vsako leto večji ali manjši procent učencev, ki niso mogli zadostiti predpisani snovi in so zaradi tega morali razred ponavljati. Da se temu zlu odpora, so merodajne oblasti podvezle razne mere. Znižalo se je število učencev v razredu, učni načrti so se prilagodili razmeram, učno osnovo se je pritegnilo k intenzivnejšemu delu itd. Čudno je, da pa pri vsem tem dejstvu, da vse te mere niso pokazale onega rezultata, ki se ga je pričakovalo. S poizkusi je šlo dalje, in sicer v drugem pravcu. Iz razredov so pričeli izločevati manjnadarjene učence.

Tako je nastal v Nemčiji v Halle leta 1863. prvi pomožni razred, ki je postal pri osnovni šoli. Ta razred predstavlja torej prvo osnovo pomožnih šol. Moram pa pripomniti, da ni nastal na osnovi pedagoške znanstvenih raziskovanj, nego popolnoma slučajno, iz praktičnega vidika.

Ugotovili so, da je v osnovni šoli v Halle zelo velik del učencev, ki ne izkaže nobenih učnih uspehov ter da so ti učenci direktno balast drugim učencem. Izključiti od pouka jih niso mogli — ohranjati jih v razredu pa zopet niso mogli. In zato je šolski odbor v Halle sklenil, da se zanje ustanovi poseben razred. Prvi pa, ki je resno in sistematično uvedel v pedagogiko princip organizacije pomožnih razredov, je bil šolski svetnik dr. Sickinge v Mannheimu.

On opisuje svoje delo približno takole: »Leta 1829. ni uspelo 50% vpisanih učencev v Mannheimu, da dovrši običajno osemletno osnovno šolo. Odšli so v praktično življenje brez znanja one učne snovi, ki jo zahteva osnovna šola.

Smatramo, veli on dalje — da je naloga šole, da otroka pripravi za življenje v družbi. Zaradi tega se mora pouk vršiti v masi (Massenerziehung), t. j. v javnih šolah, kjer se učenci šolajo brez ozira na stan, vero itd.

Ali te šole morajo izpolniti dva pogoja: 1. Naj vsako dete dela toliko, kolikor mu njegove duševne in telesne sile dopuščajo.

2. Da se od učenca ne zahteva več naporov, kolikor ga je v stanu izdržati.

To bo pa seveda samo v tem slučaju, ako se v ep razred zbere vso ono deco, ki se znatno ne razlikuje po svojem duševnem razvoju. Na ta način se ustvari takozvani homogeni

* Opomba: Del podatkov je posnetih po predavanjih profesorja višje pedagoške šole v Beogradu g. Milorada Vanlića.

razred. Na podlagi tega se mora poleg razdelitve učencev v vertikalnem pravcu uvesti istočasno razdelitev učencev v horizontalnem pravcu.

Tako je osnoval Sickinge sistem, ki ga nazivamo mannhajmski. Njegov sistem izgleda takole: »Vzemimo prvi razred, ki sestoji v horizontalnem pravcu iz treh prvih razredov, in sicer:

1. prvi redni normalni razred (Normalklasse),

2. prvi pomožni razred (Förderklasse — Hilfsklasse) — za učence katerih duhovni razvitek je slabši ali so duhovno zaostali,

3. prvi posebni razred (Sonderklasse) — za abnormalne učence, ki se še lahko šolajo. Istotako je seveda razdeljen drugi razred, tretji itd. Ostale abnormalne učence se oddeli v zavode (gluhonemi, slepi, imbecilni, idioti) itd. Pripomniti pa moram, da se na pomožne in posebne razrede polaga velika važnost. Učni načrt je prilagojen duševnemu razvoju učencev, število učencev je majhno, da je omogočen individualen pouk, učitelji morajo imeti posebno usposobljenost.

Mannhajmski sistem zavzema v Nemčiji že velik porast, tako, da imajo večji centri že dobro organizirane pomožne in posebne razrede in šole (Berlin, Drezden, Leipzig, München, Hamburg itd.).

Kako pa je v drugih državah? Italija je za nami, zato njenega šolstva ne bom omenjal. Francija ima dobro razvite zavode za gluhoneme (Pariz), dočim pomožna šola v praksi ni razvita. Zjedinjene države, kjer se je vprašanje duhovno zaostale dece pričelo razvijati šele začetkom tega stoletja, so dosegle že lepe rezultate. Razvoj reorganizacije osnovne šole je izšel v glavnem od strani pedagogov in psihopatologov. Veliko zaslugu ima univ. prof. Lewis Terman v Stanfordu.

Na podlagi znanstvenih izvajanj je ustanovil direktor Dickson v Oaklandu leta 1918. poseben sistem osnovne šole. Podaljšal je še horizontalno snov ter tako ustvaril pet paralelnih razredov enega in istega razreda, kateri slede:

1. atypical classes (Sonderklassen, Idi- otenanstalten, Sammelklassen),

2. special opportunity classes (Förder- klassen),

3. special limited classes (Hilfsklassen),

4. normal classes (Normalklassen),

5. special accelerated classes (Begabten- klassen).

Švica ima tri sisteme, in sicer po svojih kantonih, to so: bazelski, valorbski in ženevski. Valorbski sistem razdeli učence na četrtine, in sicer gre ¼ v razred za nadarjeno deco ¼, t. j. polovica vseh v redni razred, a zadnja četrtina v pomožni razred. Razdelitev vršijo že v otroških vrstih, v katerih se zahteva od dece, da se uči že čitanja, ker čitanje služi v tem sistemu kot najmerodajnejše za razdelitev.

Učenci so tako razdeljeni v tri grupe: A. nadarjeni, ki dovrše obvezno šolanje v šestih letih, dočim ga B. redni, dovrše v osmih letih, a slabonadarni C. prično šolanje eno leto pozneje in ga dovrše s 16, oziroma 18 letom starosti.

V Bazlu (bazelski sistem) so pomožni razredi samo za žensko deco.

Ženevski sistem, ki ima tri paralele enega in istega razreda, ima pred drugim to prednost, da obče ne pozna ponavljanja, ker se ponavljače iz normalnih razredov prevede v pomožne razrede iz pomožnih pa v posebne

panjem pridobil srca vseh domačinov. Od 1. aprila 1912. do 9. septembra 1924. je bil učitelj v Vuzenici. Od takrat do svoje smrti pa šolski upravitelj istotam.

Tukaj je deloval pri vseh narodnih in humanitarnih društvih v svojem vnuemu v predpreobratni in medvojni dobi, v kolikor ni bil prebiten v vojaški službi ter po preobratu. Vsa društva ga bodo težko pogrešala. Bil je soustanovitelj sedanjega učiteljskega društva za marenberški okraj ter nekaj let njegov predsednik. Za zasluge pri delovanju na nacionalnem, humanitarnem in šolskem polju je bil odlikovan z redom sv. Save.

Njegova smrt ni zadela bridko samo njegove žene Ruže, roj. Kogelnik, s katero je živel v idealnem zakonu komaj 6 let, njegovega petletnega sinčka edinka Joška, njegove stare ljubice matere in edine sestre Berte, ampak tudi vse njegove tovariše, ki so izgubili z njim gotovo najboljšega tovariša v okraju, ki ni kazal tovarištva samo z besedo, ampak tudi vsikdar in povsod v dejanjih. Bil je najvestnejši član stanovske organizacije, ki je dolžnosti do organizacije izvrševal radevoljno in vestno. Še nekaj dni pred svojo smrtjo je nakazal stanovskemu društvu članarino ter bil tako član društva še v mesecu po svoji smrti.

Kako zelo je bil priljubljen pri vseh, saj gotovo ni imel sovražnika v vsem okolišju, je pokazal njegov veličasten pogreb. Cela Dravska dolina, Maribor, Prevalje in Slovenjgradec so se zbrali o priliki pogreba, da mu izkažejo zadnjo čast. Tako veličastnega pogreba ne pomnijo Vuzenčani! Zelo ganljivo je bilo slovo njegovih učencev od svojega ljubljene učitelja. Vsak je prinesel šopek cvetlic v tresočih ročici in ga s solzami v očeh položil na prerani grob.

Naj Ti bode lahka svobodna jugoslovanska zemlja, ki katere osvoboditvi si doprinesel tudi Ti svoje najboljše moči. Iščil si se sicer od nas, a Tvoj spomin ostane večno med nami! **Mirko Lešnik.**

razrede. Seveda odloča o prevedbi posebna komisija. V nasprotnem smislu se pa zopet lahko prevede učence iz pomožnih razredov v normalne. Celotna razdelitev šole v švici pa bazira na francoskem sistemu, ki razdeli osemletno osnovno šolo v vertikalnem pravcu v nižjo, srednjo in višjo.

Podal sem nekaj važnih sistemov osnovne šole, ki so v moderni pedagogiki želi že lepe uspehe. Gotovo je, da si vsak sam o njih ustvarja svoje mnenje. Vsak sistem ima dobro in morda tudi slabo stran. Natančno bi analizirala seveda šele praksa.

Tudi pri nas izločujemo slabonadarnene učence v takozvane pomožne razrede. Če je ta naziv posrečen dvomim, ker so ti razredi vse prej kot pomožni. Mislim, da bi veliko manj grešili, če bi jih nazivali zdravstvene ali pomožne, kot jih nazivajo Srbi in Hrvati. Gotovo je, da se bo eden ali drug sistem tudi pri nas razvil. Saj se to vprašanje od merodajne strani uvažuje. Preskrbljeno je tudi za izobrazbo učiteljev za defektno deco. V Beogradu posluje že drugo leto enoletni tečaj za učitelje defektne dece. Resno je pa mnenje, da bi se študijska doba zaradi ogromne snovi podaljšala in prenesel ves študij na univerzo.

Splošne vesti.

VABILO

na sejo širjega sosveta UJU — poverjeništvu Ljubljana, ki bo 1. februarja 1931. v risalnici državnega moškega učiteljskega v Ljubljani. Začetek ob 8. uri zjutraj.

Dnevni red:

1. Otvoritev po poverjeniku in ugotovitev sklepčnosti.

2. Poročila funkcionarjev:

a) tajnika,

b) blagajnika,

c) urednika.

3. Učiteljska gospodarska poslovalnica.

4. Učiteljska domova v Ljubljani in Mariboru.

5. Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljic

6. Pevski zbor UJU.

7. Banovinska šolska razstava.

8. Samostojni predlogi.

9. Slučajnosti.

Opomba: Člani širjega sosveta so vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev, odnosno njih namestniki in vsi člani ožjega sosveta. Sejo smo sklicali izjemoma v Ljubljano zaradi zabavnega večera, ki ga priredi pevski zbor UJU islega dne zvečer v dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici. — Samostojne predloge pošljite poverjeništvu do 28. januarja t. l., ker se na pozneje dole ne bomo ozirali.

Udruženje jugoslovanskega učiteljskega poverjeništvu Ljubljana, dne 12. jan. 1931.

Andrej Skulj, s. r., Josip Kobal, s. r., poverjenik. tajnik.

— Sprejemanje strank pri kr. banski upravi — prosvetni oddelek. Na zadnji seji širjega sosveta je zastopnik Brežiško-sevniškega učiteljskega društva iznesel naravnost gorostasne primere, sredstev, ki se jih poslužujejo nekateri člani na škodo svojih tovarišev. Širji svet je napravil z ozirom na to primerne sklepe, ki jih je poverjeništvu izneslo na merodajnih mestih in so zadeve že povečini urejene v zmislu želja učiteljskega. Dogaiali so se celo slučajni, da so poedinci iznašli očitke napram oblasti, ako jim ni uprava povsem ugodila ali celo ovdade o svojih kolegih. Ko pa se je prizadetega konkretno pozvalo na odgovor, se ji je izmikal in izmaknil. Da se uredi razmere in se ustvari tudi neka zdrava službena stanovska morala, je izdala kr. banska uprava sledeči odlok: »Kraljevska banska uprava opoza, da se učiteljsvo ne ravna po predpisu, s katerim so določeni uradni dnevi za sprejemanje strank pri prosvetnem oddelku banske uprave. Tudi prihaja učiteljsvo pogostokrat v urad zaradi stvari, ki spadajo ne le v področje sreskih načelnikov, pač pa celo šolskih upraviteljev ali krajevnih šolskih odborov. To je ovira za uradnostjo, da ne more pri najboljši volji izvrševati tekočih poslov. Zato se odreja:

1. Uradna dneva za sprejemanje strank pri prosvetnem oddelku banske uprave sta izključno torek in četrtek od 10. do 12. ure.

2. Na osnovi člena 93. uradniškega zakona sme uslužbenec uradno občeati z višjimi oblastmi samo po starešini urada, v katerem slušbuje.

3. Vsak posetnik mora brez pogojno imeti za obisk dopust in potrebno dovoljenje neposrednega starešine ali sreskega šolskega nadzornika.

Učiteljsvo naj se zglaša v prvi vrsti pri šefu za osnovni pouk ali osnovnošolskih referentih; v drugi vrsti naj po neizogibni potrebi prihaja k načelniku oddelka.

4. Z vsakim posetnikom se bo tuuradno sestavil zapisnik, ako bo prihajal z obdolžitvami ali ovadbami.

— Slabo nas razumejo. Glasilo učiteljskega meščanskega šol piše: »Pozivamo naše drugove(ce), koji su članovi UJU, da ovim načinom ne prečaju u ledja Savezu i da na svim mestima solidarno brane i promiču zajedničke interese građanskih škola i njenih nastavnika(ca). — Dopis se namreč bavi s pomenika UJU glede razvršćanja in zahte-

va, da se učitelji meščanskih šol uvrste med profesorje in učitelje narodnih šol. Piše: naj si da razloži spomenico UJU ter bo v del, da mu je z njo ustrezno. Lahko bi si prihranil pišico!

— Pevski zbor UJU učiteljskega. Turneja po Jugoslaviji in Rumuniji pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije se bo vršila od 3. do 16. marca 1931. Za enkrat so določeni koncerti v sledečih mestih: V Zagrebu 3. marca, v Beogradu matineja v dvorani univerze 4., 5. koncert v gledališču, 6. koncert in matineja v Novem Sadu, 7. koncert in matineja v Subotici, 8. koncert v Timioari, 9. marca vožnja v Bukarešto, 10. koncert v Bukarešti, 11. ogled Bukarešte, 12. povratek, 13. marca koncert v Somboru, 14. koncert v Osijeku, 15. koncert v Sisku, 16. marca povratek v Ljubljano. V vseh mestih so pokazali merodajni faktorji, na čelu z učiteljskim velikim razumevanjem in naklonjenostjo, za težnje pevskega zbora. V Beogradu je prevzelo celotno ureditev našega bivanja tamkaj učiteljsko pevsko društvo »Marinković«. Za vsestransko in vzorno naštudiranje programa je neobhodno potrebna točna udeležba vsega članstva pri pevskih tečajih. — Odbor.

— Društvo učiteljic v Ljubljani. Odborova seja se bo vršila v nedeljo, dne 18. januarja t. l. ob 10. uri v sobi odsekov poverjeništvu UJU (Učiteljska tiskarna, spodnje sople, desno stopnišče). Na programu je tudi razgovor o poročenju in neporočenju učiteljic v službi. Vabimo vse tovarišice ožega in širjega odbora — in tudi one, ki jim je na srcu naš lastni napredek. Tajnica.

— Zabavni večer pevskega zbora UJU. V svrhu organizacije zabave se je sestlal odbor, v katerem je častno zastopano ljubljansko učiteljsvo, poverjeništvu in pevski zbor. Zabava se bo vršila 1. februarja ob 20. uri v vseh prostorih pravkar dograjenega in luksurično opremljenega Trgovskega doma. Postrežba je v rokah ljubljanskih tovarišev in tovarišic, kar je poročstvo, da bo dobra in po primerni ceni. Vstopnice à 10 Din so v predprodaji v Učiteljski knjigarni, lahko se pa rezervirajo tudi pri odboru pevskega zbora. Pri zabavi sodeluje orkester tov. Švare »Odeon«. Opozarjamo na to prireditvev poleg ljubljanskih, posebno tudi okoliške tovarišice in tovarišice in jih prosimo, da si rezervirajo vstopnice vnaprej.

— Ljudska Samopomoč v Mariboru naznanja vsemu prebivalstvu Dravske banovine, da je ustanovila z novim letom 1931. četrto skupino z oddelki A/III, B/III, C/III, D/III, v katere se sprejemajo zopet vse zdrave osebe od 51. do 90. leta, toda le samo v omejenem številu. Zahtevajte torej nemudoma tozadevne pristopne izjave.

Pokret učiteljic.

Iz delovanja »Društva učiteljic«.

I. V torek, dne 30. decembra 1930. se je vršil občni zbor »Društva učiteljic«, katerega se je udeležilo precejšno število tovarišic iz vse Dravske banovine.

Predsednica tov. Vodetova odprla zborovnanje s pozdravom na navzoče, posebej pa še pozdravi tov. Jelo Levstikovo in Črnetovo kot zastopnici mariborskega društva. — V lepo zasnovanih besedah se spominja pokojne tov. Gusti Kolnikove, ki se je bolj kot se strsko spominila svojih tovarišic in jim v svoji oporoki naklonila vse svoje imetje za »Dom učiteljic«. Nadalje omenja med drugim združitev »Društva učiteljic v Ljubljani« z mariborskim društvom v eno organizacijo in stik s hrvatskimi in srbskimi kolegijami v svrhu reševanja skupnih naših interesov.

II. Iz poročil društvenih funkcionarov se je razvidelo, da društvo lepo napreduje — v moralnem, kakor tudi v gnotnem oziru. Število članic narašča, kar priča, da so se tovarišice začele zavedati potrebe skupnosti.

III. Nato je sledil kratak, a jedrnat govor tov. Vite Zupančičeve o »Domu učiteljic«. Govorila je v vzpodbudo tovarišicam, da naj vendar saj nekoliko tudi skrbje zase, za svoje stanovske kolegije, da bo končno zrasla prepotrebna stavba »Dom učiteljic« v ponos vsemu našemu stanu. Tudi ona se je spomnila v prisrčnih besedah pokojne, dobre tov. Kolnikove, tako da se nam je zdelo, da še biva med nami, da še slišimo njo, ko je gov. V. Zupančičeva dobesedno citirala njene besede, kadar je govorila o »Domu«. Z navdušenjem smo sledile njenemu govoru in po kratki stvarni debati, katere se je udeležilo več kolegij, se je izvolil pripravljalni odbor, ki mu bo poverjena naloga prirediti s prvim delom za »Dom«.

IV. Kot glavno točko dnevnega reda je razvila predsednica tov. A. Vodetova podrobni program dela za bodoče leto: Mnogo posla nam bo dala notranja organizacija društva — tudi »Dom« bo treba krepko prijeti v roke. — Da se bomo s tovarišicami bolje spoznale in se bo med nami pojačila zvestost skupnosti, smo sklenile, da bodo naše seje javne ter po možnosti s predavanjem organizatorične, pedagoške in sociološke vsebine.

V. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen prejšnji odbor, in sicer: A. Vodetova predsednica, M. Skabernetova podpredsednica, A. Celnarjeva tajnica, J. Čučkova blagajničarka, M. Polakova in L. Kosova odbornici.

VI. Tov. Levstikova je podala nekaj predlogov, ki so bili sprejeti že na občnem zboru v Mariboru in so se tudi pri nas sicer po živahni debati vendar sprejeli, in sicer:

1. Na srednjih šolah naj se zahteva od učiteljic za ročna dela popolno pedagoško izobrazbo.

2. Pri sprejemu na učiteljske naj se pri izpitu iz petja ne postopa preveč rigorozno z ozirom na pomanjkanje posluha.

3. Učiteljica ročnih del na učiteljskih in na literarni učiteljica s posebnim strokovnim izpitom iz gospodinjstva in ročnega dela.

4. Pri sprejemu na učiteljska, naj veljajo enaki pogoji za meščanskošolske učence, kakor za one iz nižjih srednjih šol.

Glede predlogov o stanarini se bomo obrnili na šolskopravni odsek UJU. — Pri popoldanskem seji je bil sprejet še sledeči predlog: Pri oddaji službenih mest naj se oziroma predvsem na službena leta in na kvalifikacijo; pri enakih službenih letih naj pa odločajo družinske razmere. Kot družina pa naj se ne smatra samo zakonca, temveč tudi starši, oziroma rodbina prizadete samske učiteljice. — Omeji naj se vsaka protekcija.

Anka Celnarjeva, tajnica.

Osebnostne zadeve.

—i Napredovali so: v II./1. skupino: Zel Jan; v II./3. skupino: Bohine Leopold, Valja-vec Franc, Colnar Helena, Vidmar Olga, Zabušek Albina, Del Cott Vida, Potočnik Peter, Aubič Gabrijela, Soršak Alojzija, Zazula Rafael; v II./4. skupino: Jevčič Bruna, Rus Ottilija, Rojnik Marija, Paulič Elrem, Bernik Ivana, Lipko Marija, Modic Olga, Urbančič Justina, Žohar Hedvika, Terček Angela, Završnik Albina.

—i Iz časne v stalno državno službo so bili prevedeni: Zavrtnik Elizabeta, Čebulj Darinka, Gorjup Justina, Guna Vinko, Gru-den Marija, Donik Anton, Flegar Avgust, Rak Evgenija, Volk Stanislava, Trobiš Stefan, Prisan Janko, Tomažič Juro, Grošelj Ljilja, Vajevac Draga, Fister Pavla, Zetecnik Marjan, Zupan Jožef, Jancič Marija, Bahovec Josipina, Kinčič Marija.

—i Imenovanja učiteljev novincev. Postavljeni so: Pegan Pera v Ovišče, Mihelak Katarina v Sv. Andraž v Slov. goricah, Lapanja Julijana k Sv. Antonu nad Rajhenburgom, Žitk Jakobina v Ribno pri Bledu, Kallat Štefaniya v St. Hl pod Turjakom in Adamič Ana v Peteševce.

Učiteljski pevski zbor UJU.

—pev. Pevski tečaj se vrši 1., 2. in 3. februarja v prostorih Glasbene Matice. Upoštevati se bodo samo ona opravila, ki bodo poslana v naprej. — Poudariti moramo, da so člani in članice pevskega zbora od božičnih počitnic porabili 9 dni za pevski tečaj!

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za november in december 1930. Članarina: Učiteljsko društvo Murska Sobota 1000 Din; učiteljsko društvo Ptuj 561 Din; učiteljsko društvo za Mežiško dolino 184 Din; učiteljsko društvo za Maribor in bližnjo okolico 500 Din. Darila: Iz kazenske zadeve Trobec in Pfeifer 100 Din; učiteljsko v Mežici o priliki odhodnice tovariša Feiniga 120 Din; Bizjak Franja, učiteljica Rače, 1 obveznica 7% inv. posojila 100 Din. — Vsem darovalcem najiskrenejša zahvala! — Gospodarska podjetja: zemljevred 29.560 Din; državni grb 4430 Din; almanah 87 Din; Premurske pravilnice 286 Din; »Sola v nebesih« 36 Din. — Tovariši in tovarišice, spominjajte se Učit. doma ob vsaki priliki! — V Mariboru, 12. januarja 1931. — M. Kozuh, blagajnik.

Stanovska organizacija UJU iz društev:

Vabila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO bo zborovalo v četrtek dne 15. januarja ob 9. uri na III. deški osnovni šoli. Razen običajnih točk je na dnevnem redu tudi predavanje tovariša Kutina o poslovanju dnevnega zavetišča.

— RADOVLJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo dne 7. februarja 1931. ob 10. uri v osnovni šoli na Jesenicah s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Delo učiteljskega združenja na polju. Referira odposlanec zveze slovenskih učiteljev. 3. Učiteljsko in sokolstvo. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročilo predsednika posvetovalnega odbora. 6. Poročilo predsednika gospodarskega odbora. 7. Slučajnosti. Udeležba obvezna.

Poročila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA NOVOMEŠKI IN TREBANJSKI SODNI OKRAJ je zborovalo dne 13. decembra t. l. v Novem mestu.

Navzočih je bilo od 82 članov 58 tovarišev in tovarišic.

Tovariš predsednik se zahvali v uvodnih besedah dosedanjemu odboru za trud v težkih pooblaščenjskih dneh in poda besedo tov. (Zukovec), ki je predaval »O sadizmu«. Tov. Zukovec nam je podal na skrbno izbranih primerih iz zgodovine in literature vpliv sadizma na ljudske mase. Očrtal nam je pojave in vzroke fizičnega in psihičnega sadizma. Slednji je prešel na zdravljenje te bolezni zlasti pri mladini.

Za svojo predavanje, ki so mu poslušalci pazljivo sledili, je žel tov. predavatelj obilno paziranje.

Da so njegove besede, iz malo poznane polja, zadele v živo, je bilo spoznati iz živahne debata.

Nato je tov. predsednik podal situacijsko poročilo. Tudi k temu poročilu se je priglasilo več tovarišev in tovarišic k debati, v kateri se je razpravljalo: o zakonu upokojeencev, čigar podrobnosti so nam malo znane, o časopisnih vesteh glede znižanja stanarine, o predstoječem uradniškem zakonu in Mladinski Matici, katere neredno izhajanje se je grajalo.

»O sokolstvu in učiteljsstvu« je predaval tov. Strbenk. V temperamentnem govoru nam je podal namen in pomen Sokolstva, zlasti po ustanovitvi SKJ. Podčrtal je, da je Sokolstvo vredno, da se ga učiteljsvo oklene z vso svojo dušo in da zavzame učiteljsvo v sokolskih društvi vodilno vlogo, ne pa da mora večkrat delati pod taktirko društvenih funkcij narj, ki jih po svoji tehnični in srčni kvalifikaciji navedno daleč prekaša.

Poleg telovadbe moramo gojiti notranjo — srčno sokolsko izobrazbo. Sokol samo na zunanji, brez sokolskih idealov, je Sokolstvu kvaren, kakor tudi pregorel in nestrpen Sokol, ki bi rad s terorjem doprinesel ono, kar ima vzkliči v srcu, do katerega ključ ima ljubezen, ljubezen do bližnjega — Slovana, ljubezen do najbližjega — Jugoslovana — brata Sokola. Prvo je vestno opravljanje svojega poklica in državljskih dolžnosti, v svojem prostem času pa se posvetimo sokolskemu delu. Državna oblast sama nam nudi ugodno prikljo, da se oprimemo tega važnega dela in da zavzamemo v Sokolstvu mesto, ki nam pripada.

V drugem delu predavanja nam je opisal tov. Strbenk, kako vpliva telovadba na duševni in telesni razvoj otroka. Ta del predavanja se je nedavno prenašal na radiu in je gotovo večini tovarišev še v spominu.

Navdušen aplavz in živahna debata sta pokazala, kako aktualno in zaželeno je bilo to skrbno zasnovano predavanje tovariša Strbenka.

Med debato se je izrazila želja, da bi tov. predavatelj podal na enem prihodnjem zborovanju smernice o delovanju učitelja za SKJ na deželi.

Tov. predsednik se je obema predavateljem iskreno zahvalil.

Na zborovanju je bil tudi soglasno sprejet, na predlog tov. Zukovca, absolutorij prejšnjemu odboru ker se na običnem zboru, zaradi tehničnih težkoč, ni o tem sklepalo.

Prihodnje zborovanje se je določilo na začetek februarja, na kar je tov. predsednik zaključil dobro uspešno zborovanje.

A. Mervič, t. č. preds. Ivanečič, t. č. tajnik.

— KOZJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 6. decembra 1930. ob 10. uri v dvorani g. Kolarja v Lesični pri Pilštanju.

Statistika: Učiteljsva v okraju 56, včlanjenih 37, navzočih 20, t. j. 54%.

Tov. predsednik odpravi zborovanje, pozdravi vse navzoče, ki so kljub slabemu vremenu vendarle prišli — zlasti novo pristopivše članice: Robič Marijo in Antona iz Virštanta ter A. Pettauera in E. Kmecl iz Pilštana.

ad 1. Zapisnik običnega zbora se prečita in odobri.

ad 2. Prečitajo se važnejši dopisi.

Dr. Tumovo knjigo »Razvoj alpinizma« vzame in izvodi društvo, drugega pa tovariš Kmecl. Med upravitelje se razdeli en izvodi Dr. Lončarjevega govora — Ob Masarykovi 80 letnici.

Glede UGP se sklene, da pristopijo vsi ki še niso in pristopnino 7 Din pošljejo s članarino vred.

ad 3. Ker je učiteljska knjižnica nekako zaspala in bi bilo potrebno, jo urediti, se je izvolil knjižnični odbor. Tov. Potočnik predlaga: Tov. Korbar P. (kot knjižničar), E. Kmecl, I. Slavec, za namestnico za T. Majcent. — Predlog enoglasno sprejet.

ad 4. Sledil je daljši razgovor o šolskem uradovanju — zlasti o raznih statistikah, mačinih listih, izkazih in drugih tiskovinah. V debato so posegli tov. Čok, Potočnik, Stauffer in Hernaus.

ad 5. Tov. Prisan predlaga, naj bi se »Zbirka zgodovinskih in bajeslovnih črtic« za kozjanski okraj prenovila in izpopolnila. Sam prevzame vse delo, a tovariše vseh šol pa prosi, naj mu pomagajo pri tem delu in začno zbirati material. Dobro in potrebno bi bilo, da bi isto napravili še v šmarsko-rogasškem okraju — da bi na ta način dobili snov za domoznansko za ves šmarski srez. Tovariši ki se zanimajo za to akcijo, obrnite se za pojasnila na tov. Janka Prisana, učitelja na Pilštanju.

Prihodnje zborovanje — z dvema predavanjima — se bo vršilo februarja v Kozjem. Albert Čok, preds. M. Strašekova, tajnica.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO je zborovalo 15. novembra 1930. na Prevaljah s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Predavanje tov. (Doberska) o »Socialnih tipih otroka«. 3. Poročilo društvenih funkcijonarjev in referentov. 4. Poročilo o seji širjega sosveta. 5. Slučajnosti.

Navzočih je 35 članov od 56, opravili so je eden.

Ko otvarja tov. predsednik zborovanje, se še enkrat poslovi od premeščenih tovarišev in se jim zahvaljuje za njihovo delo v šoli in društvu.

Zapisnik sprejmejo navzoči brez debate. Predavanje tov. Doberska je bilo zelo zanimivo. Po lastnem opazovanju in prouč-

vanju deli deco v naslednje tipe: voditelje, pomagače, bodrilni tip, despote, družaben tip in brezposlen tip. V debato posegajo tov. Gallo, Gačnik, Kopriva, Dobersček.

Premalo se poslužuje učiteljsvo knjižnice Pedagoške centrale v Mariboru, ki more nuditi dovolj literature za reformo pouka — predvsem pa za reformiranje samega sebe.

Tov. Vreček kot referent za izvenšolsko delo poroča o »Društvu učitelja« in priporoča vstop. Zbor je mnenja, da je društvo učitelje popolnoma na mestu, ker bodo tovarišice od tam dobivale več in boljše pobud za svoje žensko delo med narodom, kot od UJU. V debato posegajo tov. Gačnik, Dobersček, Kopriva in Vreček.

Poročilo tov. predsednika o seji širjega sosveta jemljejo navzoči brez debate na znanje. Poroča zlasti o delu za izboljšanje našega gmočnega položaja. Protestiramo pa proti okrožnici Trsteniškega učiteljskega društva, ker jo smatramo v sedanjem trenutku za škodljivo.

Pri slučajnostih prosi tov. blagajničarka, naj bo plačevanje članarine točnejše. Ko se določimo naslednje zborovanje za 10. januar 1931. zaključuje tov. predsednik zborovanje. Gallo, t. č. preds. Iv. Lebič, t. č. tajnik.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ DOLNJA LENDAVA je zborovalo dne 6. decembra 1930. v Dolnji Lendavi.

Včlanjenih 80, navzočih 25, t. j. 31%.

Predsednik pozdravi nove člane tov. Maro Röck, tov. Š. Goriška in tov. M. Kokolja. Želi jim mnogo uspehov na novem službenem mestu.

Nadalje poda še situacijsko poročilo glede uradniškega zakona, pravilnika, kuriva in stanarine. Pohvali učitelje Sokole, ki so se z ljubeznijo poprijeli dela uspehi so vidni. Prosi pa tovariše, da ustanavljajo vsaj sokolske odseke v onih krajih, kjer društva ni mogoče.

I. Tajnik prečita zapisnik, ki je bil z nekaterimi pripombami sprejet.

Predsednik graja tovariše, ki so bili odsotni na zborovanju in učiteljskem večeru 4. oktobra 1930, ki je imel kulturno-nacionalni program. Navzoči člani so soglasno odobraval to grajo.

Tov. Papis protestira proti temu, da se zborovanja vrše vedno v Dolnji Lendavi. Vname se debata, v katero so posegali tovariša Farazinova, Peternelova, tovariša Peternel in B. Horvat. Predsednik predlaga, da se naj zborovanja v zimskem času zaradi slabih komunikacij ne vrše. Tov. Peternelova izjavlja, da je vseeno kjerkoli se vrši zborovanje, ker so odsotni vedno isti člani, ki nimajo stanovskega ponosa in stanovske zavdnosti.

II. Tajnik prečita dopise in poroča o izboljšanju našega materialnega položaja z novim uradniškim zakonom.

III. Ker so s premestitvami nastale vrzeli v posameznih odsekih, so se vršile dopolnilne volitve. Soglasno so bili izvoljeni:

a) v domoznansveni odsek Lutar, Tivadar, Brelih in Domova. Odsek bo sklical Tivadar k rekonstituiranju;

b) v knjižnični odsek Gorišek, Cvarova in Kokolja. Odsek skliče tov. Gorišek;

c) v manjšinski odsek Šinigoj, Poljančeva, Sreš in Gorišek, ki skliče tudi ta odsek;

d) v odsek za izvenšolsko delovanje Hvala Pavlinčeva in Kokolja.

IV. Odpadlo je predavanje zaradi odsotnosti predavatelja Sreša.

V. Tajnik prečita pravilnik društvenega razsodišča, ki ga je sestavil in že pretresal odbor na svoji seji. Pravilnik je bil v celoti sprejet.

V razsodišču so bili izvoljeni: Preininger, Kolarčič in Brelih. Namestniki: Peternelova, Kreps in Pavlinčeva. — Vse te volitve so provizoričnega značaja, ker ni bilo sklepčnosti.

VI. Sprejet je bil predlog, da odbor za prosi prosvetni oddelek sreskega načelstva, da po možnosti izda novo tabelo periodičnih vlog v svrhu čim boljše administracije.

VII. Demisiya tajnika tov. Bele Horvata ni bila sprejeta. V slučaju njegovega odhoda prevzame tajništvo tov. Röckova.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo mesečno marca v Črenšovcih.

Peternel, t. č. preds. Bela Horvat, t. č. tajnik.

— RADOVLJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 13. decembra 1930. na Jesenicah. Udeležba je bila jako lepa. Navzočih je bilo 80 članic in članov.

V svojem uvodnem govoru je tovariš predsednik izrazil veliko veselje na številno udeležbo ter pozdravil navzoče. Posebej pozdravi navzočega tovariša poverjenika, katerega prihod so vsi navzoči z aplavzom sprejeli. Pozdravi tudi novo vstopivše članice.

V svojem nadaljnjem govoru omeni o izvršenih sklepih zadnjega običnega zbora in o delu novoizvoljenega odbora. Članstvo pojasni tudi vzrok odsotnosti napovedanega predavatelja g. prof. Krošlja.

Tov. poverjenik se zahvali za pozdrav. Nato poda temeljit referat o »kmetskih in gospodinskih nadaljevalnih šolah«. Vsi so z zanimanjem sledili njegovim izjavam, kar priča živahna debata in stavljena vprašanja. Za svoja izjavanja je žel burna pritrdjevanja.

Nato so se volili odseki, in sicer: V narodno-izobraževalni odsek so bili voljeni: Gradnik Rajko, Pibrovec Leon, Piki Franjo, Hafner Kristina, Čibej Marija in Valjavec Franc. V odsek za nadaljevalno šolstvo: Prestor Niko, Kobentar Anton, Pečar Franc, Hlebanja Jožica in Napokoj Jože. V gospo-

darski odsek: Baebler Leopold, Blažič Drago, Požar Metod in Bratina Milena.

Nato sledi poročilo tov. predsednika o seji širjega sosveta v Ljubljani z dne 9. novembra 1930. Sprejet je bil še sklep, naj se ne objavijo samo prosta upraviteljska mesta, ampak vsako prosto učno mesto, da je vsa kemu dana možnost kompetiranja.

Tov. poverjenik poda nato temeljito poročilo o vseh dogodkih v organizaciji od pokrajinske skupščine dalje. Z glasnim pritrdjevanjem je članstvo izrazilo popolno zaupanje ljubljanskemu poverjenstvu.

K okrožnici poverjenstva glede ročnih del na učiteljskih se je soglasno sprejel sledeči predlog tov. Kristine Hafnerjeve:

Na učiteljsku naj se vrši pouk v ženskih ročnih delih ne samo v dveh, ampak v vseh letnikih učiteljske. Učni načrt naj se preuredi v tem smislu, da se oziroma na praktične potrebe v višjih letnikih, zlasti tudi še na narodno folkloro. Ako učni načrt ne predvideva posebnega pouka v gospodinjstvu, predlagamo, da se isti vstavi vanj zlasti še, da se mu posveča glavna pozornost v višjih letnikih.

Glede okrožnice UGP se ima posvetovati najprej odbor, ki ima staviti na prvem zborovanju svoje predloge. Oni, ki še niso poslali pristopnic, naj jih v najkrajšem času pošljejo tov. predsedniku, ki jih odpošlje v Maribor.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo 7. februarja 1931. na Jesenicah.

E. Schiffrer, t. č. preds. Skender O., t. č. tajnik.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ je imelo zborovanje dne 13. decembra 1930. v Kočevju.

Od 97 članov prisotnih 43, t. j. 44%.

Uvodoma pozdravi tov. predsednik nove člane društva, poroča o seji širjega sosveta, oriše položaj organizacije in omeni najaktualnejša vprašanja, ki se tičejo učiteljsva in šole.

Sledi predavanje tov. Ločniškarja o »Naših izseljencih«. Predavatelj očrta položaj izseljenikov, ki jih večinoma beda domače grude sili, da se izselijo. Poudarja potrebo, da se iz doma informira izseljence o življenju in razmerah v tujini, da jih prihod v nove kraje in prilike ne najde nepripravljen in disorientiran.

Tov. predsednik predlaga, da se referat v celoti objavi v stanovskem glasilu, ker poročilo in podatki osvetlujejo širši javnosti dosedaj gotovo še neznan dejstva.

Priporoča nadalje, da se tovariši (ce) naroče na knjige Šolske Matice in širijo »Naš rod«.

Tov. blagajničarka opominja članstvo, da plača članarino, drugače društvo ne more poravnati svojih obveznosti napram poverjenstvu.

Sprejet je predlog:

»V vseh letnikih učiteljskih naj se uvede obvezno pouk o ženskih ročnih delih.«

Sreski šolski nadzornik Betriani izroča pozdrave sreskega načelnika ter daje nasvete glede Šolske Matice.

Herman Kmet, preds. Čokova, tajnica.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SVE. TOLENARTSKI OKRAJ je zborovalo dne 13. decembra 1930. na osnovni šoli pri Sv. Lenu v Slov. goricah.

Statistika: Število učiteljsva v okraju 54, navzočih 24, t. j. 44%.

Situacijsko poročilo: Predsednik tov. Goletz Fran odpravi zborovanje s pozdravom navzočih. Imenoma pozdravi profesorja dr. Frana Zgeča, ki se je radevoljno odzval povabilu društva; nadalje tov. Košenina Vladka in soprogo, Ježovnik Antonijo, kateri so se priselili v naš okraj, želeč jim, da bi se med nami dobro počutili in tudi po svojih močeh v naših organizacijah sodelovali. Ob tej priliki čestita tov. Vižintinu in bivši naši blagajničarki Veri k njuni poroki.

Po objavi dopisov je tov. predsednik podal izbrano poročilo o seji širjega sosveta dne 9. novembra 1930. v Ljubljani. Iz tega poročila je članstvo najbolj zanimalo poglavje o nameravanem zvišanju naših prejemkov. Žal le, da dvomimo, da bi se naše upravičene želje uresničile.

Predsednikovemu poročilu je sledil referat g. prof. dr. Fr. Zgeča o potrebi spolne vzgoje. V nad eno uro trajajočem velezanimem predavanju, kateremu so sledili poslušalci z napeto pozornostjo, je predavatelj orišal na podlagi iz življenja vzetih dogodkov, potrebo seksualne vzgoje. — Predavatelj se je s tem lotil enega najkočljivejših in obenem najpotrebnejših vprašanj vzgoje ter je žel za svoj trud priznanje vseh navzočih. Objubil je, da bo na prihodnjem zborovanju svoje predavanje nadaljeval. Sklenilo se je pri tej priliki, da se povabijo na to zborovanje tudi starši otrok, katere mora to vprašanje v prvi vrsti zanimati.

Predsednik se je v imenu navzočih prvo- boritelju moderne vzgoje in šole prof. dr. Zgeču najtopleje zahvalil.

Iz blagajniškega poročila se je posnelo, da članstvo brezizjemno izpolnjuje obveznosti napram društvu.

Zapisnik prejšnjega zborovanja se je vzel odobruje na znanje.

Slučajnosti: 1. Na predlog predsednika se je sprejela sledeča resolucija:

Učiteljsko društvo za svetolenartski okraj je na svojem zborovanju dne 13. decembra 1930. sklenilo sledeče:

Poverjenstvo UJU Ljubljana se naproša, da stori na merodajnem mestu korake, da se za čas, dokler ne stopi zakon o naših novih prejemkih v veljavo, obravnava vse prošnje za napredovanje v položajni plači kot

Za ZABAVNI VEČER pevskega zbora UJU si rezervirajte vstopnice à 10 Din v Učiteljski knjigarni.